

Jari Ronkainen ps ym.

Toimenpidealoite Ottawan sopimuksesta irtautumisesta

Eduskunnalle

Vastoin puolustusministeriön ja monen puolustuspolitiikan asiantuntijan kantaa Suomi liittyi vuoden 2011 marraskuussa kansainväliseen Ottawan miinakieltosopimukseen, joka kieltää henkilömiinojen käytön, valmistuksen, myynnin, varastoinnin ja kuljetuksen. Sopimukseen liittymisen seurauksena Suomi on luopunut henkilömiinojen käytöstä.

Puolustusministeriön jalkaväkimiinaselvitystyöryhmän väliraportin mukaan: "Maavoimiltamme edellytetään kykyä torjua mekanisoitu hyökkääjä laajalla ja syvällä alueella. Suomen alueen laajuus, kasvillisuuden aiheuttama peitteisyys, talven vaikutus ja maaston vaikeakulkuisuus korostavat tiestön merkitystä. Miina-ase on Suomelle erittäin kustannustehokas sodankäyntiväline, koska sillä voidaan olosuhteissamme merkittävästi vaikeuttaa teknologisesti kehittyneidenkin asevoimien operatiivista liikkuvuutta. Koska miinat ovat edullisia ja olosuhteissamme erittäin tehokkaita, on eri tyyppisiä miinoja hankittu riittävästi kaikille alueellisen puolustuksen joukoille. Maavoimillamme ei tällä hetkellä ole, ajoneuvomiinojen ohella, muita määrällisesti riittäviä asejärjestelmiä, joilla mekanisoidun hyökkääjän liike voitaisiin yhtä tehokkaasti hidastaa ja pysäyttää."

Entinen suurlähettiläs ja erityisesti asevalvontaneuvotteluiden asiantuntija Pasi Patokallio arvosteli Ottawan sopimukseen liittymistä raskaaksi erheeksi, jonka aiheuttamaa notkahdusta Suomen puolustuskyyvyssä ei ole korvattu vielä. Maanpuolustuskorkeakoulun strategian laitoksen entisen johtajan, eversti evp Heikki Hultin mukaan sellaisia välineitä ei ole olemassakaan, jotka vastasivat jalkaväkimiinojen hyötyä maavoimien taistelussa. Hän arvioi, että sotatilanteessa jalkaväkimiinat ovat korvaamattomia. Puolustusvoimain entinen komentaja, sodan kokenut kenraali Lauri Sutela oli sanoissaan vieläkin jyrkempi. Hänen mukaansa miinojen käytöstä luopumista ajavat tahot silottavat tietä viholliselle, jota hänen kielenkäytössään kutsutaan maanpetturuudeksi.

Henkilömiinojen korvaaminen on maksanut ja tulee vielä maksamaan satojamiljoonia euroja. Korvaavaa puolustusjärjestelmää ei ole saatu kehitettyä runsaassa 10 vuodessa Ottawan miinakieltosopimukseen liittymisen jälkeen. Esimerkiksi Leijona Instituutin kehittämää hyppypanosta ei ole saatu käyttöön vuosien odotuksista huolimatta. Lisäksi hyppypanos vaatii erillisen tähystäjän laukaisemaan asejärjestelmän, mikä asettaa tähystystä suorittavan sotilaan vaaraan toisin kuin passiiviset henkilömiinat.

Valtioilla on oikeus alueellisen koskemattomuutensa puolustamiseen. Henkilömiinat vahingoittavat ainoastaan maahamme tunkeutuvaa vihollista, ja ne eivät ole hyökkäysase. Lakimme kiel-

Toimenpidealoite TPA 18/2022 vp

tävät niiden käytön valtiomme rajojen ulkopuolella. Ottawan sopimuksella ei ole suojeltu yhtään siviiliä suomalaisilta henkilömiinoilta, vaan ainoastaan heikennetty puolustuskykyä mahdollisessa sotatilanteessa. Suomi on miinateknologian kärkimaita, ja henkilömiinojen tuotanto sotilaskäyttöön olisi mahdollista aloittaa nopeastikin. Ottawan sopimus on mahdollista irtisanoa kuudessa kuukaudessa ilmoittamalla siitä sopimuksen tallettaneille Yhdistyneille kansakunnille. Miinakielto kuitenkin jatkuu irtisanomisaikana syntyneen sodan loppuun saakka, mikäli sota alkaa irtisanomisaikana. Sopimuksesta irtautumista ei voi siis jättää kriisin kynnykselle, vaan se on tehtävä hyvissä ajoin.

Venäjä on käytännössä ottanut haltuun osia Ukrainasta, jolloin lähialueemme turvallisuuspoliittinen tilanne on muuttunut radikaalisti. Jaamme 1 300 kilometriä pitkän maarajan valtion kanssa, joka on ryhtynyt aggressiivisen toimintaan toista suvereenia valtiota vastaan eikä ole itse liittynyt Ottawan sopimukseen. Tässä maailmanpoliittisessa tilanteessa Ottawan sopimukseen kuulumisen heikentää merkittävästi Suomen edellytyksiä järjestää uskottavaa ja tehokasta sotilaallista maanpuolustusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin Ottawan sopimuksesta irtautumiseksi.

Toimenpidealoite TPA 18/2022 vp

Helsingissä 24.2.2022

Jari Ronkainen ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Lulu Ranne ps
Jukka Mäkynen ps
Olli Immonen ps
Kaisa Juuso ps
Sanna Antikainen ps
Sheikki Laakso ps
Jussi Wihonen ps
Mauri Peltokangas ps
Jani Mäkelä ps
Riikka Purra ps
Sebastian Tynkkynen ps
Veijo Niemi ps
Ritva Elomaa ps
Rami Lehto ps
Petri Huru ps
Minna Reijonen ps
Jouni Kotiaho ps
Sami Savio ps
Leena Meri ps
Juha Mäenpää ps
Heikki Vestman kok
Pauli Kiuru kok
Kalle Jokinen kok
Jukka Kopra kok
Arto Satonen kok
Timo Heinonen kok
Marko Kilpi kok
Janne Heikkinen kok
Jari Kinnunen kok
Atte Kaleva kok
Heikki Autto kok
Wille Rydman kok
Sinuhe Wallinheimo kok